

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **CL (CS) LIMITED**, se sídlem Plumtree Court, London, Spojené království, C & L (CS) Limited – organizační složka se sídlem Praha 2, Kateřinská 40/466, zastoupeného Mgr. Ing. Ludvíkem Juříčkou, advokátem se sídlem Brno, Jasanová 10, proti žalovanému: **Finanční ředitelství pro hlavní město Prahu**, se sídlem Praha 1, Štěpánská 28, v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 8. 2004, č. j. 10 Ca 64/2004 - 41, o námitce podjatosti vznesené vůči soudcům Nejvyššího správního soudu JUDr. Michalu Mazancovi a JUDr. Marii Žiškové,

t a k t o:

Soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Michal Mazanec a JUDr. Marie Žišková **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodování o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 8. 2004, č. j. 10 Ca 64/2004 - 41, vedené pod sp. zn. 1 Afs 129/2004.

O d ů v o d n ě n í:

Včas podanou kasační stížností se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného usnesení Městského soudu v Praze, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 10. 1999, č. j. FŘ-7152/3/99. Tímto rozhodnutím bylo změněno rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 3. 1999, č. j. FŘ-6884/3/98, tak, že se výrok předmětného rozhodnutí nahradil tímto zněním: „citovaný dodatečný platební výměr se mění z částky 2 408 932 Kč na 2 394 932 Kč“. Městský soud žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“), když dospěl k závěru, že stěžovatel napadá rozhodnutí, které předcházelo rozhodnutí o opravných prostředcích napadenému samostatnou žalobou.

Návrhem podaným v zákonné lhůtě uplatnil stěžovatel námitku podjatosti vůči ve výroku uvedeným soudcům Nejvyššího správního soudu. Konkrétně pak uvedl, že se domnívá, že mohou být dány důvody podjatosti těchto soudců, neboť se podíleli na rozhodování této věci před Vrchním soudem v Praze, u kterého se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí Ministerstva financí ze dne 27. 9. 1999, č. j. 392/26696/1999, o nařízení přezkumného řízení. Podle § 55b zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků. Vrchní soud řízení o této žalobě podle tehdy účinné právní úpravy zastavil, neboť rozhodnutí jímž bylo přezkoumání nařízeno, nepodléhá soudnímu přezkumu ve správním soudnictví, protože se jím nezasahuje do hmotněprávní pozice daňových subjektů.

Ve svém vyjádření k podané námitce podjatosti soudkyně JUDr. Marie Žišková uvedla, že se necítí být podjatou, neboť nemá žádný poměr k účastníkům řízení, jejich zástupcům a ani předmětu sporu. Dále uvedla, že se podílela na rozhodování přezkoumávající jiné než kasační stížností napadené rozhodnutí. JUDr. Michal Mazanec naproti tomu uvedl, že sice nemá žádný vztah k věci ani účastníkům, nicméně se věci musel důkladněji zabývat a dílčí právní otázku řešil. Poprvé zde totiž byla posuzována otázka, zda je vyloučen přezkum rozhodnutí o nařízení soudního přezkumu podle § 55b zákona č. 337/1992 Sb. Jednalo se tudíž o věc s výkladem neustáleným a bylo tak třeba se jí důkladně zabývat. Tato skutečnost podle jeho názoru může u účastníků zjevně důvodně vyvolávat pochybnost o jeho nepodjatosti, stejně jako o nepodjatosti JUDr. Marie Žiškové.

Při posouzení důvodnosti námitky podjatosti vycházel Nejvyšší správní soud z § 8 odst. 1 s. ř. s., podle kterého jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen vskutku výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

Jde-li o důvody uvedené v první větě § 8 odst. 1 s. ř. s., tak je třeba uvést, že poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, tedy zejména v případech, kdy by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, může jít také o vztah ekonomické závislosti. Takové důvody zjevně dány nejsou a stěžovatel je ani nenamítal.

Stěžovatel možnou podjatost spatřuje v tom, že se shora uvedení soudci podíleli na rozhodování věci u Vrchního soudu v Praze. Touto námitkou tak stěžovatel směřuje do věty druhé předmětného ustanovení (tj. vyloučení soudce z důvodu jeho podílu na předchozím soudním řízení). Smysl a účel tohoto ustanovení spočívá ve vyjádření principu instanční oddělenosti řízení před jednotlivými funkčně příslušnými soudy jako záruky vnitřní nezávislosti soudní soustavy, a tím i práva každého na spravedlivý proces. S ohledem na specifika správního soudnictví je nutno pojem „předchozí soudní řízení“ interpretovat tak, že tutéž věc nemůže u krajského soudu a poté u Nejvyššího správního soudu projednávat a rozhodovat stejný soudce. Totožnost věci pak bude dána totožností účastníků a předmětu řízení (předmětem řízení zde je přezkoumání určitého správního rozhodnutí). V judikatuře Nejvyššího soudu zabývající se institutem vyloučení soudců (např. sp. zn. 26 Cdo 74/99) i v dosavadní judikatuře Nejvyššího správního soudu (např. usnesení ze dne 2. 9. 2004, č. j. Nao 13/2004 - 54 – uveřejněno pod číslem 433/2005 Sb. NSS) je patrný konzistentní

přístup v tom směru, že soudce má čerpat poznatky potřebné pro projednávání a rozhodování věci z těch pramenů a tím způsobem, jež jsou vlastní té fázi řízení, k níž je podle pravidel funkční příslušnosti povolán. Z toho v posuzované věci plyne, že překážkou pro projednání a rozhodnutí věci není jakékoliv poznání o dané věci. Soudce může nabývat poznatky k projednávaným věcem rozličnými způsoby. Ve správním soudnictví bylo dokonce v minulosti pravidlem, že v případě žaloby podané proti „novému“ rozhodnutí správního orgánu (v důsledku kasatorního soudního výroku) rozhodoval tentýž senát, který nepochybně poznatky o věci již měl. Překážkou, která je důvodem podjatosti soudce z důvodu podílu na předchozím soudním řízení, tak může být pouze skutečnost, že soudce nemůže na jiném stupni soudní hierarchie rozhodovat (přezkoumávat rozhodnutí) o totožné věci, na které se podílel na odlišném stupni. Tento názor zaujal zdejší soud již ve svém usnesení ze dne 6. 1. 2005, č. j. Nao 56/2004 - 54, uveřejněno pod č. 545/2005 Sb. NSS.

V dané věci soud ze spisu zjistil, že JUDr. Michal Mazanec a JUDr. Marie Žišková jako členové senátu 6 A Vrchního soudu v Praze rozhodovali o žalobě podané stěžovatelem proti rozhodnutí Ministerstva financí ze dne 27. 9. 1999, č. j. 392/26696/1999, kterým byl nařízen podle § 55b zákona č. 337/1992 Sb. přezkum rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 3. 1999, č. j. FŘ 6884/3/98. Tímto rozhodnutím bylo částečně vyhověno odvolání stěžovatele a dodatečný platební výměr ze dne 22. 6. 1998 byl změněn z částky 2 408 932 Kč na 2 378 732 Kč. Vrchní soud se žalobou věcně nezabýval, nýbrž řízení podle tehdy účinné právní úpravy zastavil (§ 250d odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2002). Dospěl totiž k závěru, že rozhodnutí, jímž bylo přezkoumání podle § 55b zákona č. 337/1992 Sb. nařízeno, nepodléhá soudnímu přezkumu ve správním soudnictví, protože se jím nezasahuje do hmotněprávní pozice daňových subjektů. Předmětem přezkumu, který by měli uvedení soudci provádět nyní, tj. v řízení, v němž byla vznesena námitka jejich podjatosti, je rozhodnutí Městského soudu v Praze, kterým byla odmítnuta stěžovatelova žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 10. 1999, č. j. FŘ-7152/3/99, proto, že stěžovatel nevyčerpal řádné opravné prostředky. Tímto rozhodnutím žalovaný změnil svoje rozhodnutí ze dne 10. 3. 1999, č. j. FŘ-6884/3/98 a ukončil tak přezkum tohoto rozhodnutí, který byl nařízen právě rozhodnutím Ministerstva financí ze dne 27. 9. 1999, č. j. 392/26696/1999; tedy rozhodnutím, které bylo předmětem zkoumání Vrchního soudu v Praze. Ani Městský soud v Praze se žalobou nezabýval věcně, nýbrž ji odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Z uvedeného poměrně komplikovaného shrnutí lze vyčíst, že zde je jistá provázanost mezi rozhodnutím napadeným u vrchního soudu a rozhodnutím, proti kterému stěžovatel brojil u městského soudu, neboť jedním rozhodnutím (rozhodnutím Ministerstva financí ze dne 27. 9. 1999, č. j. 392/26696/1999, přezkoumávaným u vrchního soudu) byl přezkum podle § 55b zákona č. 337/1992 Sb. nařízen a druhým rozhodnutím (rozhodnutím žalovaného ze dne 14. 10. 1999, č. j. FŘ-7152/3/99, přezkoumávaným u městského soudu) bylo toto přezkoumání ukončeno s tím, že původní rozhodnutí žalovaného (ze dne 10. 3. 1999, č. j. FŘ-6884/3/98) bylo změněno. Přestože určitá souvislost mezi těmito rozhodnutími správních orgánů existuje, nelze shledat žádnou souvislost mezi řízením o žalobě, které proběhlo u vrchního soudu a řízením o kasační stížnosti, které právě probíhá u Nejvyššího správního soudu. Předmětem přezkumu prováděným Nejvyšším správním soudem je totiž až rozhodnutí Městského soudu v Praze, kterým byla žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 10. 1999, č. j. FŘ-7152/3/99, odmítnuta pro nevyčerpání řádných

opravných prostředků v řízení před správním orgánem (tedy zcela odlišné rozhodnutí od toho, které přezkoumával vrchní soud). Nejvyšší správní soud tak bude v řízení o kasační stížnosti v rámci v ní uplatněných důvodů posuzovat, zda městský soud postupoval v souladu se zákonem, když žalobu odmítl. K posouzení toho je pak zcela nerozhodné, že se soudci JUDr. Michal Mazanec a JUDr. Marie Žišková podíleli na rozhodování o žalobě směřující proti rozhodnutí Ministerstva financí ze dne 27. 9. 1999, č. j. 392/26696/1999, neboť k rozhodování o kasační stížnosti jsou informace získané v tomto řízení nepodstatné; uvedení soudci tak nebudou užívat žádné poznatky, jež by mohly vzbudit pochybnosti o vnitřní nezávislosti soudních instancí, neboť se řízení před městským soudem neúčastnili. Dle názoru zdejšího soudu tak nelze v dané věci na řízení u vrchního soudu pohlížet jako na řízení předcházející tomu, které nyní probíhá u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti, neboť není splněna podmínka totožnosti věci ani přímé souvztažnosti a věcné souvislosti obou předmětných řízení.

Ze všech těchto důvodů pak Nejvyšší správní soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. srpna 2005

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu